

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta

E 45/2019 vp

Valtioneuvoston selvitys: Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto ja muutokset valtiosopimukseen vakaussuorituksen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä

Suomalaisten pankkien maksuvelvoitteita ei saa lisätä valtiosopimusta muuttamalla

- Pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston käyttökynnys on tärkeää pitää korkeana. Kriisinratkaisun kustannukset on katettava mahdollisimman suurelta osin sijoittajan vastuun kautta.
- Vakausmaksujen siirtoa koskevan valtiosopimuksen muuttamiselle ei ole perusteita. Muutokset kasvattaisivat riskiä siitä, että suomalaiset pankit ja niiden asiakkaat joutuisivat osallistumaan muiden maiden pankkien nykyisten ongelmien hoitamiseen.
- Yhteisvastuun nopeutetun käyttöönoton sijaan lähivuodet on syytä käyttää pankkien ongelmien korjaamiseen pankkien omin ja niiden kotivaltioiden toimenpitein.

Pankkiunionin yhteisen kriisinratkaisurahaston kerryttäminen on parhaillaan käynnissä. Jäsenmaiden kesken on yhteisymmärrys siitä, että Euroopan vakaussuorituksen yhteyteen perustetaan rahaston vararahoitusjärjestely ("yhteinen varautumisjärjestely"). Järjestelyn tarkoituksena on toimia viimesijaisena rahoituslähteenä, mikäli sijoittajan vastuun toimeenpano ja rahaston varat eivät riitä kattamaan hoidettavien kriisinratkaisutapausten kustannuksia.

Jäsenvaltiot ovat aiemmin sitoutuneet siihen, että yhteinen varautumisjärjestely otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2023 lopussa. Sittemmin jäsenvaltiot ovat linjanneet, että järjestely voidaan ottaa käyttöön jo aiemmin, mikäli tänä vuonna laadittava arvio pankkisektorin riskeistä osoittaa, että ne ovat vähentyneet riittävästi.

Lisäksi parhaillaan käydään neuvotteluja siitä, miten vakaussuorituksen siirtoa yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämistä koskevaa valtiosopimusta voitaisiin muuttaa. Muutoksilla tuotaisiin pankkien maksamat ylimääräiset vakaussuoritusmaksut nopeutetussa tahdissa yhteisen taakanjaon piiriin samalla, kun varautumisjärjestely otetaan käyttöön.

Finanssiala ry (FA) haluaa muistuttaa, että niin kriisinratkaisurahaston kuin sen varautumisjärjestelyn kautta annettava rahoitus peritään myöhemmin täysimääräisesti takaisin pankeilta. Suomalaisten pankkien kannalta onkin tärkeää, että kriisinratkaisurahaston käyttökynnys pidetään korkeana. Sijoittajan vastuun on oltava ensisijainen keino pankkikriisien kustannusten kattamisessa. Keskeinen elementti tässä on pankeille asetettujen ns. MREL-vaateiden täyttäminen (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities): pankeilla on oltava vaatimusten

mukainen määrä omia varoja sekä velkaeriä, joiden arvoa voidaan alentaa tappioiden kattamiseksi ja pankin uudelleenpääomittamiseksi kriisitilanteessa.

FA ei näe tarvetta yhteisen varautumisjärjestelyn käyttöönoton aikaistamiselle. Jos aikaistamiseen kuitenkin päädytään poliittisista syistä, FA:n mielestä se pitää tehdä ilman, että samalla muutetaan valtiosopimusta. Kuten valtiovarainministeriön perusmuistiosta käy ilmi, esillä olleet valtiosopimuksen muutosehdotukset merkitsisivät sitä, että suomalaisille pankeille voisi lähivuosina langeta maksettavaksi ylimääräisiä jälkikäteisiä vakauserämuksuja muissa maissa tapahtuvien pankkikriisien vuoksi. Enimmillään ne voisivat nousta lähes 2 mrd. euroon. Pankkien kustannusten nousu siirtyisi ainakin osittain eteenpäin niiden asiakkaille, markkinakilpailun asettamissa puitteissa. Siksi asia on merkittävä myös pankkien kotitalous- ja yritysasiakkaiden kannalta.

Suomalainen pankkisektori on sitoutunut pankkiunionin jäsenyyteen sekä siihen liittyviin velvoitteisiin ja yhteisvastuuseen. Se pitää kuitenkin tärkeänä, että yhteisvastuun laajentaminen tapahtuu vasta sitten, kun eri maiden pankkijärjestelmien nykyiset ongelmat on ratkaistu pankkien ja niiden kotimaiden omin toimenpitein ja kaikki pankit tuotu samalle viivalle. Vuoden 2023 loppuun asti ulottuva kriisiratkaisurahaston siirtymäkausi on syytä käyttää täysimääräisesti tämän tavoitteen saavuttamiseen.

Vaikka euromaiden pankkisektorien kuntoerot ovat kaventuneet viime vuosien aikana, ne ovat yhä merkittävät. Esimerkiksi Kreikassa pankkien hoitamattomien luottojen (non-performing loans) osuus kaikista luotoista on edelleen hyvin suuri, yli 37 %. Kyproksella osuus on 21 %, Portugalissa 8 % ja Italiassa 7 %. Suomessa vastaava suhdeluku on 1.5 %. Siten aika ei vielä ole kypsä yhteisvastuun nopealle kasvattamiselle.

FA pitää hyvin tärkeänä, että tänä vuonna tehtävä arvio euromaiden pankkien riskien vähentämisen edistymisestä laaditaan huolella ja ammattitaidolla, ilman poliittista vaikuttamista. Vain näin on mahdollista edetä reilulla ja kestäväällä tavalla pankkiunionin loppuunsaattamisessa ja yhteisvastuun laajentamisessa.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

johtaja, pääekonomisti